

Zitting 1981–1982

15 012

Herziening van bepalingen van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering, de Wet op de economische delicten en enkele andere wetten in verband met de oplegging van vermogenssancties (Wet vermogenssancties)

Nr. 6

NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 13 oktober 1981

In het wetsontwerp worden de volgende wijzigingen aangebracht.

I

Artikel I wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder E wordt in artikel 14h, tweede en derde lid, in plaats van «beschikking» telkens gelezen: beslissing.
2. Onder G worden de volgende wijzigingen aangebracht.
 - a. In de aanhef van dit onderdeel wordt in plaats van «artikel 14l» gelezen: artikel 14k.
 - b. In plaats van «*Artikel 14m*» wordt gelezen: *Artikel 14l*.
 - c. In het eerste lid van het (vernummerde) artikel 14l wordt in plaats van «beschikking» telkens gelezen: beslissing.
 - d. In het tweede lid van het (vernummerde) artikel 14k wordt in plaats van «de artikelen 14i–14l» gelezen: de artikelen 14i–14k.
3. Onder H wordt artikel 23 als volgt gewijzigd.
 - a. In het vierde lid wordt in plaats van «tweede categorie, tweeduizend vijfhonderd gulden gelezen: tweede categorie, vijfduizend gulden.
 - b. In het zevende lid vervallen de woorden: of een vennootschap.
 - c. Toegevoegd wordt een achtste lid, luidende:
 8. Het voorgaande lid is van overeenkomstige toepassing bij veroordeling van een vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid, maatschap of doelvermogen.
4. De letters boven de onderdelen I en J worden gewijzigd in onderscheidenlijk J en K.
5. Na onderdeel H wordt een nieuw onderdeel L ingevoegd, luidende: L. Artikel 24b, vijfde lid, wordt gelezen:
 5. Betalingen door de veroordeelde gedaan, worden geacht in de eerste plaats tot voldoening van de krachtens het eerste en tweede lid ingetreden verhogingen te strekken.

6. De letter boven onderdeel K wordt gewijzigd in L. In dit onderdeel wordt artikel 33c, tweede lid, als volgt gelezen:

2. De rechter kent een vergoeding als bedoeld in het eerste lid, of een gelijke tegemoetkoming toe wanneer dit nodig is om te voorkomen dat de verdachte, of een ander aan wie de verbeurdverklarde voorwerpen toebehoren, onevenredig zou worden getroffen.

7. 1. De letter boven onderdeel L wordt gewijzigd in M.

2. De letter a voor het eerste deel van dit onderdeel wordt geschrapt. Daarin worden de volgende wijzigingen aangebracht.

a. Na «TITEL II A

Maatregelen», wordt ingevoegd:

Eerste Afdeling

Onttrekking aan het verkeer en ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel

b. Artikel 36a vervalt.

c. De artikelen 36b, 36c, 36d, 36e en 36f worden vernummerd tot respectievelijk de artikelen 36a, 36b, 36c, 36d en 36e.

d. In het vernummerde artikel 36a wordt in plaats «van een maatregel» gelezen: van de in deze afdeling bedoelde maatregelen.

3. De letters b tot en met f van dit onderdeel vervallen.

8. Onderdeel M vervalt.

9. a. In onderdeel O wordt artikel 74, eerste lid, als volgt gelezen:

1. De officier van justitie kan voor de aanvang van de terechtzitting een of meer voorwaarden stellen ter voorkoming van de strafvervolgung wegens misdrijven, met uitzondering van die waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf is gesteld van meer dan zes jaar, en wegens overtredingen. Door voldoening aan die voorwaarden vervalt het recht tot strafvordering.

b. Aan het tweede lid van artikel 74 wordt, onder wijziging van de punt achter het gestelde onder d in een puntkomma, een zinsnede toegevoegd, luidende:

e. gehele of gedeeltelijke vergoeding van de door het strafbare feit veroorzaakte schade.

c. Aan artikel 74 wordt toegevoegd een derde lid, luidende:

3. De officier van justitie doet aan de rechtstreeks belanghebbende die daarom heeft verzocht onverwijld mededeling van de datum waarop aan die voorwaarden is voldaan.

10. In onderdeel P wordt aan artikel 74b, derde lid, onder wijziging van de punt aan het slot door een komma, een zinsnede toegevoegd, luidende: en met de vergoeding van schade op grond van artikel 74, tweede lid, onder e.

11. Onderdeel S, onder a, luidt als volgt.

a. Artikel 77b, eerste lid, wordt gelezen:

1. Ten aanzien van de minderjarige, die ten tijde van het begaan van een strafbaar feit de leeftijd van twaalf jaren doch nog niet die van achttien jaren heeft bereikt, zijn de artikelen 9, 10–23, 24a, 24c–32, 33, eerste lid, 33a, 34, 36a, 37, tweede en derde lid, 37a–37j, 43bis–44, 45, tweede, derde lid en vierde lid, 49 eerste, tweede en derde lid, 57–63 en 74a niet van toepassing. In plaats daarvan treden de bijzondere bepalingen vervat in de artikelen 77f–77kk.

Artikel 36b is evenwel ten aanzien van een minderjarige als hierbedoeld van toepassing op hetgeen verkregen wordt door tenuitvoerlegging van de maatregel van onttrekking aan het verkeer.

12. In onderdeel T komt in plaats van de volzin «Artikel 77f, derde lid vervalt» de volgende tekst. Artikel 77f, derde lid, wordt gelezen:

In afwijking van het voorgaande lid kan de maatregel van onttrekking aan het verkeer steeds naast de in de artikelen 77g en 77h bedoelde straffen en overige maatregelen worden opgelegd.

13. Onderdeel V vervalt en de letters boven de onderdelen W en X worden gewijzigd in respectievelijk V en W.

II

Artikel II wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder A wordt in artikel 12, derde lid, in plaats van «binnen zes maanden» gelezen: binnen drie maanden.
2. Onderdeel D vervalt en de letter boven onderdeel E wordt gewijzigd in D.
3. De onderdelen F en G vervallen.
4. De letters boven de onderdelen I en H worden gewijzigd in respectievelijk E en F.
5. Onderdeel J vervalt.
6. De letter boven onderdeel K wordt gewijzigd in G. In dit onderdeel worden de volgende wijzigingen aangebracht:
 - a. Artikel 359, zesde en zevende lid, wordt gelezen:
 6. Bij de oplegging van een straf of maatregel die vrijheidsbeneming medebrengt, geeft het vonnis in het bijzonder de redenen op die tot de keuze van deze strafsoort, dan wel tot deze soort maatregel hebben geleid. Het vonnis geeft voorts zoveel mogelijk de omstandigheden aan, waarop bij de vaststelling voor de duur van de straf is gelet.
 7. Indien een zwaardere straf wordt opgelegd dan de officier van justitie heeft gevorderd, dan wel een straf onvoorwaardelijk wordt opgelegd die vrijheidsbeneming van langere duur medebrengt dan de officier van justitie heeft gevorderd, geeft het vonnis steeds in het bijzonder de redenen op die daartoe hebben geleid.
 - b. Artikel 359, achtste lid, vervalt; het negende lid van dat artikel wordt vernummerd tot het achtste lid.
7. De letters boven de onderdelen L, M en N worden gewijzigd in respectievelijk H, I en J.
8. De letter boven onderdeel O wordt gewijzigd in K. De letter a voor het eerste deel van dit onderdeel vervalt, alsmede de onder b voorgestelde wijziging in artikel 398, 10°.
9. De letter boven onderdeel P wordt gewijzigd in L.
10. De letter boven onderdeel Q wordt gewijzigd in M. In dit onderdeel wordt in artikel 552f, eerste lid, in plaats van «artikel 36c, eerste lid, onder 4°.» gelezen: artikel 36b, eerste lid, onder 4°.
11. De letter boven onderdeel R wordt gewijzigd in N. In dit onderdeel worden de volgende wijzigingen aangebracht.
 - a. De aanhef van dit onderdeel «Na artikel 577a worden twee nieuwe artikelen ingevoegd, luidende:» wordt gelezen: Na artikel 577a worden drie nieuwe artikelen ingevoegd, luidende:

b. In artikel 577b, eerste lid, wordt in plaats van «artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht» gelezen: artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht, en in plaats van «573, eerste en vierde lid»: artikel 573.

c. In artikel 577b, zesde lid, wordt in plaats van «een jaar is» gelezen: twee jaren zijn.

d. Artikel 578, zoals omschreven in onderdeel S, wordt na artikel 577c aan dit onderdeel toegevoegd, met dien verstande dat in het tweede lid van artikel 578 in plaats van «een jaar» wordt gelezen: twee jaren.

12. Onderdeel S vervalt.

13. De letter boven onderdeel T wordt gewijzigd in O.

III

Artikel III wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel A wordt voor «Artikel 6, eerste lid,» de letter a geplaatst. Aan dit onderdeel wordt toegevoegd:

b. Artikel 6, derde lid, wordt gelezen:

3. In afwijking van het bepaalde in het eerste en het tweede lid wordt hij, die een voorschrift, gesteld krachtens artikel 15, tweede lid, van de Distributiewet 1939, overtreedt, gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van de eerste categorie.

2. In onderdeel B wordt artikel 8, onder a, als volgt gelezen:

a. de maatregelen voorzien in Titel II A van het Wetboek van Strafrecht met dien verstande dat het geldbedrag bedoeld in artikel 36e van dat Wetboek tevens betrekking kan hebben op het voordeel verkregen uit soortgelijke feiten, waaromtrent voldoende aanwijzingen bestaan dat zij door de veroordeelde zijn begaan;

3. Onderdeel F wordt als volgt gelezen:

In artikel 14 vervallen de woorden «als bedoeld in artikel 8 onder b of c, of», alsmede de voor «als» geplaatste komma.

4. In onderdeel H artikel 36 wordt gelezen:

Bij toepassing van artikel 74 van het Wetboek van Strafrecht kan ter voorkoming van de strafvervolging wegens economische delicten:

a. het aldaar, tweede lid, onder d, bedoelde bedrag tevens betrekking hebben op het voordeel verkregen uit soortgelijke feiten, waaromtrent voldoende aanwijzingen bestaan dat zij door de verdachte zijn begaan;

b. naast de aldaar in het tweede lid genoemde voorwaarden, als voorwaarde worden gesteld dat wordt verricht hetgeen wederrechtelijk is nagelaten, teniet gedaan hetgeen wederrechtelijk is verricht en dat prestaties tot het goedmaken van een en ander worden verricht, alles op kosten van de verdachte, voor zover niet anders wordt bepaald.

5. Na onderdeel H wordt een nieuw onderdeel I toegevoegd, luidende:

I. In artikel 37, eerste lid, wordt in plaats van «artikel 36» gelezen: artikel 74 van het Wetboek van Strafrecht.

6. Na onderdeel I wordt een nieuw onderdeel J toegevoegd, luidende:

J. Artikel 51, eerste lid, onder 2° wordt gelezen:

geen andere straf of maatregel is opgelegd dan:

a. geldboete;

b. verbeurdverklaring, waarbij de geldswaarde van het verbeurdverklaarde is geschat;

c. voldoening van een geldbedrag, als bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht, tezamen een totale last van vijfhonderd gulden niet te boven gaande,

d. berisping.

IV

In artikel IV vervalt onderdeel b en vervalt de letter voor onderdeel a.

V

Artikel V vervalt.

VI

De artikelen VI, VII en VIII worden vernummerd tot respectievelijk de artikelen V, VI en VII.

VIII

Artikel IX wordt vernummerd tot artikel VIII. De tweede volzin van dat artikel wordt na «onderdelen» gelezen: van deze wet, of onderdelen daarvan, op afzonderlijke tijdstippen in werking treden.

Toelichting

I 1 en 2

In de artikelen 14k en 14m is het woord «beschikking» telkens gewijzigd in het terminologisch meer correcte «beslissing». Bij de Wet van 11 december 1980, houdende nieuwe voorschriften omtrent de wijze van kennisgeving van gerechtelijke mededelingen in strafzaken (Stb. 666) is artikel 14l vervallen. Dat maakt een vernummering van het hier voorgestelde artikel 14m tot artikel 14l en een aanpassing van de in het tweede lid van dat artikel voorkomende verwijzing nodig.

I 3

De in artikel 23, vierde en zevende lid, aangebrachte wijzigingen zijn in de memorie van antwoord reeds toegelicht.

I 4 en 5

De invoeging van een nieuw onderdeel l, houdende wijziging van artikel 24b, vijfde lid, is in de memorie van antwoord reeds toegelicht. Deze invoeging leidt ertoe dat de letters boven de volgende onderdelen moeten worden gewijzigd.

I 6

Overeenkomstig het in het voorlopig verslag gedane voorstel van de leden van de C.D.A.-fractie is in het tweede lid van artikel 33c de mogelijkheid geopend dat ook derden, aan wie de verbeurdverklaarde goederen toebehoren voor de in het eerste lid bedoelde vergoeding of tegemoetkoming in aanmerking kunnen komen.

I 7

Dit wetsontwerp is gedeeltelijk achterhaald door het gewijzigde wetsontwerp tot herziening van de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering, de Beginselenwet gevangeniswezen en enkele wetten omtrent de maatregel van terbeschikkingstelling en enige andere voorwerpen die met de berechting van geestelijk gestoorde delinquenten samenhangen (Bijlagen Handelingen II, 11932, nr. 7, ingediend eind 1980). In dit gewijzigde wetsontwerp TBR is, met enige nadere aanpassingen, de in het onderhavige wetsontwerp voorgestelde herziening van de systematiek van de titels II A en III overgenomen en zijn de nodige wijzigingen van een aantal andere bepalingen uit de Wetboeken van Strafrecht en Strafvordering en enkele andere wetten doorgevoerd. De daarop betrekking hebbende voorstellen in dit wetsontwerp zijn dus overbodig geworden en

dienen te vervallen. Dat is in verschillende onderdelen van deze nota van wijziging uitgewerkt. De meeste van deze aanpassingen spreken voor zich zelf. Alleen die onder I 7 behoeft een nadere toelichting. In het gewijzigde wetsontwerp is voorgesteld Titel II A op te splitsen in een tweetal afdelingen: Eerste Afdeling: (Onttrekking van het verkeer); Tweede Afdeling: (Plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis en terbeschikkingstelling). Die ingreep wil ik in dit wetsontwerp volgen, zij het dat in het opschrift van de Eerste Afdeling de nieuw ingevoerde maatregel van ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel dient te worden genoemd. Door de opdeling van Titel II A wordt de in artikel 36a gegeven opsomming van maatregelen overbodig; deze bepaling herhaalt slechts hetgeen in de opschriften van beide afdelingen staat te lezen. De consequentie is dat de voorgestelde artikelen 36b tot en met 36f vernummerd moeten worden tot 36a tot en met 36e.

In de tekst van het vernummerde artikel 36a is tot uitdrukking gebracht dat de daarin neergelegde bepaling alleen van toepassing is op de maatregelen van onttrekking aan het verkeer en ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel. Voor de maatregelen van plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis en ter beschikkingstelling voorziet het gewijzigde wetsontwerp TBR in een aparte bepaling (artikel 37e).

De delen b tot en met f van het hier besproken onderdeel zijn opgegaan in het gewijzigde wetsontwerp TBR; zij kunnen vervallen.

I 8

Onderdeel M is opgegaan in het gewijzigde wetsontwerp TBR.

I 9

In het eerste lid van artikel 74 zijn enkele technische verbeteringen aangebracht. Zo wordt thans buiten twijfel gesteld, dat de officier van justitie kan volstaan met het stellen van een enkele voorwaarde ter voorkoming van strafvervolgning, bij voorbeeld de betaling van een bepaalde geldsom, zoals in de praktijk ook doorgaans het geval is. Daarnaast is in het eerste lid rekening gehouden met de mogelijkheid dat op een misdrijf niet gevangenisstraf, maar uitsluitend hechtenis of geldboete is bedreigd (zie bij voorbeeld artikel 351 bis Wetboek van Strafrecht); ook in dat geval moet transactie uiteraard mogelijk zijn. De aanvulling van het tweede lid en de toevoeging van een derde lid zijn in de memorie van antwoord reeds toegelicht.

I 10

De wijziging van artikel 74b, derde lid, voorkomt dat bij ongedaanmaking van transactie op grond van een bevel van het gerechtshof tot vervolging, ook een eventueel reeds betaalde schadevergoeding zou moeten worden gerestitueerd. Anderzijds is het wel redelijk dat de rechter bij de uiteindelijke straftoemeting rekening houdt met de omstandigheid dat de door het feit veroorzaakte schade al geheel of gedeeltelijk is vergoed.

I 11

Blijkens de memorie van toelichting (blz. 51, bovenaan) was het de bedoeling om de transactionele ontneming van het wederrechtelijk genoten voordeel ook in het kinderstrafrecht mogelijk te maken. De abusieve uitsluiting daarvan wordt in artikel 77b, eerste lid, weer ongedaan gemaakt. Voorts dient in de tekst van artikel 77b de schrapping van artikel 36a en de vernummering van de artikelen 36b tot en met 36f te worden verwerkt.

I 12

Bij de wijziging van artikel 77f is over het hoofd gezien dat het tweede lid van dat artikel de invoering van de maatregel van onttrekking aan het verkeer in het kinderstrafrecht (artikel 77h) goeddeels van haar betekenis berooft. Indien die maatregel niet naast straffen of andere maatregelen kan worden opgelegd, zou het kunnen voorkomen dat, bij voorbeeld, ongewenst wapenbezit ongemoeid moet worden gelaten, wanneer reeds een straf of andere maatregel is opgelegd. In deze leemte beoogt het voorgestelde derde lid van artikel 77 f te voorzien.

I 13

Het in onderdeel I V geregelde is opgenomen in het gewijzigde wetsontwerp TBR. Het kan vervallen. De lettering van de onderdelen W en X dient diensgevolge te worden aangepast.

II 1

De in artikel 12, derde lid, aangebrachte wijziging van de beklagtermijn is in de memorie van antwoord reeds ter sprake gekomen.

II 2

Onderdeel D kan ten gevolge van het gewijzigde wetsontwerp TBR vervallen.

II 3

De hier aangebrachte wijzigingen zijn in de memorie van antwoord reeds gemotiveerd bij de beantwoording van de vragen over het draagkrachtbeginselen en het motiveringsvereiste.

II 8

In het onderdeel O is over het hoofd gezien dat artikel 398, onder 10°, reeds bij de Wet van 28 juni 1956 (Stb. 377) in de voorgesteld zin is gewijzigd. Het gestelde onder b kan daarom vervallen.

II 11

In de tekst van artikel 552f dient 36c van het Wetboek van Strafrecht te worden vernummerd tot artikel 36b.

II 12 en 13

In onderdeel R (verletterd tot P) worden een viertal wijzigingen voorgesteld. Nu bij de Wet van 11 december 1980 artikel 578 is vervallen, dient dit artikel in dit wetsontwerp opnieuw te worden geïntroduceerd. Daarom wordt nu in de aanhef van dit onderdeel aangekondigd dat drie (i.p.v. twee) nieuwe artikelen worden ingevoegd. De tekst van het onder dit onderdeel gebrachte artikel 578 is, behoudens een kleine in memorie van antwoord al aangekondigde wijziging, gelijk aan die onder het, vervallen, onderdeel S. In artikel 577b, eerste lid, zijn voorts een tweetal technische aanpassingen aangebracht, waarvan de eerste een gevolg is van de vernummering van de artikelen 36b tot en met 36f van het Wetboek van Strafrecht, de tweede gewenst is omdat de uitzondering van artikel 573 tweede, derde lid en vijfde lid de tenuitvoerlegging van deze maatregel kan bemoeilijken. Voor zo'n uitzondering is te minder reden, omdat artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht reeds de artikelen 24 - 24c van dat Wetboek op de ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel van toepassing verklaart. De verandering van artikel 577b, zesde lid, is in de memorie van antwoord al besproken.

III 1

In het wetsontwerp is over het hoofd gezien dat ook het derde lid van artikel 6 van de Wet op de economische delicten aparte strafmaxima voorziet voor overtreding van artikel 15, tweede lid, van de Distributiewet 1939. Hier lijkt een geldboete van de eerste categorie adequaat.

III 2

De tekst van artikel 8, onder a, dient te worden aangepast aan de hierboven besproken wijzigingen van de artikelen 36a e.v. van het Wetboek van Strafrecht.

III 3

In de voorgestelde wijziging van artikel 14 zit een oneffenheid die hierbij wordt rechtgetrokken.

III 4

Bij nader inzien acht ik het wenselijk in artikel 36 de mogelijkheid open te laten dat bij transactie ter zake van economische delicten de voorwaarde wordt gesteld dat de verdachte «repareert» hetgeen hij had behoren te verrichten of na te laten. De aard van de met de economische (en milieu-) wetgeving beschermde belangen wettigt het deze bijzondere transactievoorwaarde in de Wet economische delicten te handhaven.

III 5

Deze wijziging hangt samen met het feit dat artikel 36 van de Wet op de economische delicten voortaan slechts een aanvulling zal bevatten op artikel 74 van het Wetboek van Strafrecht. In artikel 37 dient derhalve naar deze laatste bepaling te worden verwezen.

III 6

Ook de tekst van artikel 51 dient te worden aangepast aan de wijzigingen van de artikelen 8 e.v. van de Wet op de economische delicten. Het vervallen van de waarborgsom als maatregel en de regeling van de ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht moeten in het eerste lid, onder 2°, worden verwerkt. De in deze bepaling voorkomende appelgrens van f 250 is ruim dertig jaren onveranderd gebleven. De voorgestelde verdubbeling ervan beoogt de sedert 1950 opgetreden geldontwaarding enigszins te corrigeren.

IV, V en VI

De hieronder voorgestelde veranderingen hangen alle samen met het gewijzigd wetsontwerp TBR.

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter